

punkterne, om de Ting, der vare Gjenstand for deres Uenighed. En af de Anker, som man i sin Tid gjorde stærkt gjældende imod den da bestaaende Ordning, var da ogsaa den, at paa Landet var sædvanlig Retssbetjenten besiddet af Amtmanden til at være Forligsmægler. Man fandt nemlig, at dette var stridende mod Institutionens Tanke, idet den samme Retssbetjent dels var et juridisk Element dels senere, naar Sagen kom for i Retten, kunde benytte, hvad der var udtalt under Forligsmæglingen, som Motiv for sin Betragtning af den. Han var altsaa som Forligsmægler en Hindring for, at Parterne gjensidigt udtalte sig saa frit og usorbeholdent, som det var Institutionens Mening, at de burde have Velighed til, og derfor gjorde man den Forandring i 1857, at man inddelte Landet i Forligskredse og satte Løgmænd til at være Forligsmæglere. Forholdet nu er da saaledes, at der er et stort Antal Forligskredse og at Parterne og de, der skulle mægle imellem dem, sædvanligt — der kan naturligvis være mange Undtagelser — ere indbyrdes bekjendte. Parterne vide, at Forligsmæglerne ere hæderlige Mænd, til hvis Raad de kunne have Tillid, saa meget mere som jo disse Mænd ikke have den mindste Indflydelse paa Sagens senere Gang. Men bringer man nu Sagsførere ind under Forligsmæglingen, saa vil det dog let ses, naar man erindrer, hvem det er, som rundt omkring i Landet ere Forligsmæglere, at en saadan Sagsfører vil ved sin juridiske Kløgt og Indsigt kunne baade imponere Forligsmægleren og forvirre og forstyrre ham i den Opfattelse, han har af Sagen, og en Sagsførers Tilstedeværelse vil derhos naturligvis bringe den anden Part til at undlade med at udtale sig aabent og frit om Sagen. Han vil ogsaa, dersom Sagsføreren gjør ham Indrømmelser, i de allerfleste Tilfælde tro, at disse Indrømmelser ere Regn paa, at Modpartens Sag er daarlig og svag, og derfor stille sine Fordringer høiere, medens noget ganske Andet vil være Tilfældet, naar Parterne kun staa overfor en dem i Livsvilkår, Udvikling og andre Henseender omtrent ligestillet Mand. Møder der nu maatte endog to Sagsførere ved Forligsmæglingen, saa behøver jeg vel ikke at udmale noget Billede af den ulykkelige Stilling, Forligsmægleren vil være i, naar han skal til at gjøre sin Indflydelse gjældende overfor to lærde Mænd. Det forekommer mig ogsaa at være ganske stridende mod den rette Opfattelse af Sagsføreren og Forligsinstitutionens Stilling, at disse to Ting blandes sammen. Sagsførernæringen gaar jo dog ud paa at tjene Penge ved Processer, medens Forligsmæglingen netop gaar ud paa at søge at bringe Parterne til at forliges, for at de kunne spare de Udgifter, Processen medfører. Det er besynderligt, at der her skal være Spørgsmaal om en Samvirken mellem dem; thi med al Respekt for en stor Mængde Sagsføreres fuldkomne Evne til at se bort fra deres egne Interesser, saa ligger det dog naturligt for,

at, naar en Sagsførers egne Interesser kollidere med de Interesser, som af ham skulle varetages for en Medborger, saa vil det være tilgiveligt, om Hensynet til hans egne Interesser ofte bliver det overveiende. Naar man nu siger: ja, vi have overført de Bestemmelser, som ere gjorte gjældende med Hensyn til dette Punkt, fra Loven af 19de Februar 1861 om Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn, saa forekommer det mig dog, at man ganske misligner den store Forskjel, som her er tilstede baade med Hensyn til de Sager og de Personer, som disse Forhold angaa. Jeg er ganske enig med den høitærede Minister, naar han i Motiverne har bemærket, at her i Kjøbenhavn, og da navnlig ved Sø- og Handelsretten, ere Sagerne af den Natur og Parterne saaledes stillede til deres Sagsførere, at det rimeligvis ikke vilde føre til noget synderlig andet Resultat, enten man tilstedebe Sagsførerne at møde ved Forligskommissionen i Sø- og Handelsretten, eller man ikke tilstedebe dem dette; men Forholdet er virkelig helt forskjelligt ude omkring i Provindserne, og navnlig er det forskjelligt med Hensyn til de Sager, angaaende hvilke man nu forsøger at indføre den Regel, at ogsaa Sagsførere kunne give Møde i dem. Jeg tror ikke, at man, fra hvad der er gjældende ved Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn, paa nogen Maade kan slutte, hvad der bør være gjældende for Forholdene paa Landet og i Provindsbyerne. For Øvrigt er det jo ikke noget ganske nyt Spørgsmaal, som her omhandles. Det vil være ærede Medlemmer bekjendt, at der for nogle og tyve Aar siden fra Sagsførernes Side i Kjøbenhavn — og da navnlig fra en æret Overretssagsfører, som er et gammelt Medlem af det andet Thing — blev arbeidet meget stærkt for at faae denne Bestemmelse indført. Der blev ogsaa i Sessionen 1852 indbragt et Forslag derom; men med Undtagelse af den omtalte ærede Overretssagsfører og en anden æret Sagsfører, som ligeledes var Medlem af Folkethinget, blev Forslaget om, at Sagsførerne skulde have Ret til at møde, bekæmpet ikke blot af Justitsministeren, men ogsaa af alle Medlemmer, baade Jurister og Ikkejurister, og det blev forkastet med saa stor Majoritet, at det ikke kom videre end til 1ste Behandling. Nu kunde jeg jo meget godt unde dette ærede Medlem af det andet Thing, at han nu efter nogle og tyve Aars Forløb fik denne høiere Tanke gjennemført, men jeg troster mig til at sige, at udenfor Sagsførerstanden, og maaste Sagsførerstanden i Kjøbenhavn, vil der ikke noget Sted i Provindserne være ret Mange, som ville føle nogen Tillid til Forligsinstitutionen fra det Dieblik af, da Sagsførerne have faaet Afgang til at møde — og de ville sædvanlig møde. Man vilde da meget godt kunne gaa Skridtet fuldt ud og affaffe det Hele. Ogsaa for Sagsførerne selv vilde jeg anse det for at være meget uheldigt, om de skulde faae Afgang til at møde, thi det vilde da ved enhver Sag, hvor en Sagsfører havde